GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 36. *Lunĭ, Marțĭ 17 Februariu (1 Martie).* 1887.

Brașovŭ, 16 Februariu 1887.

Avemŭ de gând ca în viitorŭ, în numerii ce aparŭ Lunea, sĕ dămŭ și câte o mică revistă asupra evenimentelorŭ mai importante de peste săptĕmână.

Incepemŭ cu acéstă revistă aḍĭ, și fiindcă omului întotdéuna îĭ e cămașa mai apрópe, amŭ trebui sĕ ne ocupămŭ mai ântâiu de ceea ce s'a lucratŭ în sînulŭ nostru, alŭ Româniloru din Transilvania și Țéra ungurésca.

E vorba aicĭ înainte de tóte de lucrarea pe têrêmulŭ vieței publice politice, de aceea credemŭ că nu se va minuna nimenĭ dintre cetitorii noștri, décă va auḍi, că în săptĕmâna trecută nu s'a săvêrșitŭ în sînulŭ nostru nicĭ o faptă politică demnă de înregistratŭ. Scimŭ că la noi nu se lucréză nimicŭ cu lunile și cu anii, cine ar pretinde dér fapte în cursulŭ unei săptĕmânĭ?

Cumcă timpurile suntŭ „critice“, o scie și o simte fiecare; ar însemna însĕ a comite unŭ atentatŭ asupra încrederei în multŭ cântata „vitalitate a Românului,“ dacă ai pretinde dela careva sĕ se mișce, sĕ mai dea semne de viéță națională. Lumea la noi a începutŭ a se mulțămĭ cu câte o producțiune literară și cu câte o serată séu unŭ balŭ, după care auḍĭ esclamărĭ: că Românulŭ încă totŭ mai trăiesce.

Nu-i vorbă și acestea suntŭ nisce frumóse și prețióse semne de viață, nu credemŭ însĕ că fruntașii poporului nostru ne vorŭ puté dovedi, că numai cu producțiunĭ și cu balurĭ unŭ poporŭ șĭ-a recâștigatŭ vre-odată drepturile sale politice-naționale.

Norocŭ cu Mocsáry, că mai reîmprospĕtéză încâtva cestiunea drepturilorŭ și aspirațiunilorŭ nóstre, căcĭ „luptătorii“ noștri, parlamentarĭ și extra-parlamentarĭ, se ferescŭ de ea, pĕr'că arŭ fi fermecațĭ.

In schimbŭ însĕ facŭ destulă gură și destulŭ sgomotŭ Ungurii, cu tóte că acésta nu se potrivesce nicĭ cu posițiunea lorŭ „tare“ și dominantă în statŭ, unde le au tóte pe mână, nicĭ cu importanța lorŭ numerică, nicĭ cu starea visteriei statului, nicĭ cu pericolele ce amenință din afară. Dér ei strigă mereu și se afirmă, în parlamentŭ ca și în pressă, în academiă ca și 'n kulteregyleturĭ, în comitatŭ ca și 'n comună, în întru față cu naționalitățile și cu Croația ca și în afară față cu Austria și cu popórele Orientului.

Cea mai nouă debutare și afirmare este a deputațiunei unguresci în cestiunea cvotelorŭ față cu Austria. E vorba ca acum, după ce s'au risipitŭ sutele de milióne, Szapary și Tisza mai scie cum, sĕ câștigămŭ unŭ milionŭ și jumĕtate pĕn' la două milióne delaAustria. Norocŭ sĕ-i dea Dumneḍeu deputației unguresci, căcĭ așa totŭ mai putemŭ nădăjdui ca a șéptea generațiă sĕ plătéscă mai puține dărĭ. Numai Austria de s'ar învoi.

Inainte cu 16 anĭ, când s'a încorporatŭ la Ungaria granița militară, s'a stabilitŭ ca din cheltuielele comune ale monarchiei sĕ se scadă două procente, pe care sĕ le plătéscă Austriei ca unŭ felŭ de despăgubire, pentru că Ungaria a întratŭ în posesiunea dărilorŭ ce le încassa din graniță mai înainte ministeriulŭ de rĕsboiu, și a complexului de pădurĭ cu o estindere de optŭ sute de mii jughĕre. Până acum Ungaria a plătitŭ aceste două procente, acum însĕ deputațiunea ungurésca a cvotelorŭ pretinde sĕ se casseze cvota anuală de două procente și întréga cvotă a Ungariei la cheltuielele comune sĕ fiă redusă dela 31. 4 procente la 30 procente.

Judecândŭ după impresiunea, ce a produs'o asupra pressei din Austria noua pretensiune, deputațiunea ungară se póte aștepta sĕ priméscă dela Austriacĭ unŭ rĕspunsŭ puținŭ măgulitorŭ la nunțiulŭ sĕu. „Niciodată“ — scrie „N. fr. Presse“ — nu va sacrifica Austria acelŭ contractŭ, care îi asigură procentele din vorbă: Ungurii potŭ sĕ vorbéscă câtŭ vorŭ voi, noi Austriacii nu ne vomŭ spăria și ne vomŭ sci ferì de logica învechită, care se sfêrșesce totdéuna cu refrenulŭ: Ungaria domnesce, déră nu plătesce.

Fóia memorată mai numesce nunțiulŭ deputațiunei ungare unŭ „actŭ de îngâmfare și de cutezanță, pentru care rĕu șĭ-a alesŭ momentulŭ Ungaria“, și asigură că în respingerea lui vorŭ fi una tóte popórele Austriei, „deși altfeliu nu trăiescŭ în bună înțelegere“.

Câtŭ pentru neînțelegerĭ și desbinărĭ, ele suntŭ cu carulŭ și în Austria. Acum ne dau Germanii austriacĭ probele cele mai próspete, căcĭ „clubulŭ germanŭ“ s'a spartŭ și s'a divisatŭ în fracțiunĭ. Nemulțumirea vine de acolo, că clubulŭ a fostŭ prea reservatŭ și n'a profesatŭ o „politică națională germană“ destulŭ de pronunțată, cum arŭ fi doritŭ unii membrii ai lui, carĭ au renunțatŭ de multŭ la idea de statŭ austriacŭ. — Dér cu ocasiunea desbaterei creditului de 12 milióne pentru armarea glótelorŭ și a Landwerului se uniră odată tóte partidele și fracțiunile din parlamentŭ și votară creditulŭ unanimŭ.

— In totŭ decursulŭ săptĕmânei trecute pressa europénă s'a ocupatŭ cu *alegerile din Germania* și cu resultatulŭ lorŭ. Primirea septenatului e asigurată, nimenĭ nu crede însĕ că și pacea ar fi asigurată. Nu numai Francesii, dér și Rușii se ocupă acum cu „secretulŭ viitorului rĕsboiu“. Aḍĭ săptĕmână a debutatŭ ḍiarulŭ diplomației rusescĭ „Nord“ din Bruxela c'unŭ articulŭ fórte remarcabilŭ ḍicêndŭ, că Rusia trebue sĕ-șĭ întórcă privirile dela Bulgaria spre apusŭ, unde se petrecŭ lucrurĭ însemnate, Rusia nu póte suferì ca Francia sĕ fiă cu totulŭ sdrobită într'unŭ nou rĕsboiu cu Germania.

Ḍiarele rusescĭ în genere suntŭ de părere, că prin alegerile în Germania nu s'a schimbatŭ situațiunea și nu au devenitŭ mai micĭ șansele unui rĕsboiu. „Novosti“ prevede, că Bismarck îșĭ va mai înăsprì încă politica sa de pĕn'acum față cu Francia și că astfelŭ va sillì pe celelalte puterĭ, a sta totŭ cu arma la piciorŭ, în starea anormală de aḍĭ.

Frumóse prospecte pentru „echilibrarea“ financelorŭ statelorŭ, pentru progresulŭ economicŭ și bunăstarea popórelorŭ. Putemŭ sĕ gratulămŭ noului ministru de finance ungurescŭ Tisza Kalman.

„E vorba pretutindenĭ numai de „viitorulŭ rĕsboiu,“ dér cum rĕmâne cu viitórea libertate a popórelorŭ? In Germania au fostŭ bătuțĭ liberalii la alegerĭ, dér au eșitŭ învingĕtorĭ naționalŭ-liberalii, carĭ se 'nchină lui Bismarck. Cine va pune aḍĭ stavilă reacțiunei? Bismarck mână în mână cu Papa învață pe Germanĭ, că datoria lorŭ cetățenéscă și morală culminéză în a se supune orbesce *puterei*. Sĕrmană libertate germană, ce timpurĭ ai mai ajunsŭ!

Francesii au statŭ la pândă și inimile le-au saltatŭ de bucuriă vĕḍêndŭ desastrulŭ guvernului germanŭ la alegerĭ în Elsația-Lotaringia. „Germania, ḍicŭ ei, póte avé totŭ, jugulŭ soldățescŭ, suprimarea libertății cuvêntului, sugrumarea ideilorŭ, numai inima poporului francesŭ pe care l'a anecsatŭ, nu-o va avé niciodată.“

Acésta manifestare a simpatiei pentru Elsația póte sĕ-i coste încă pe Francesĭ multŭ sânge, căcĭ se crede, că Bismarck nu se va odihni până ce nu va avé rĕsboiulŭ cu ei.

— De o mare importanță pentru casulŭ unui rĕsboiu francesŭ-germanŭ este viitórea atitudine a *Italiei*. Crisa ministerială în Roma însĕ nu mai încetéză. Depretis n'a pututŭ forma cabinetulŭ. Contele Robilant nu vrea sĕ priméscă. Trăgănarea acésta e unŭ semnŭ, că Italia nu e decisă ce atitudine sĕ ia în casulŭ unui viitorŭ conflictŭ europénŭ.

Desbaterea bugetului cultelorŭ și instrucțiunei.

In ședința dela 19 Februarie între alții vorbì

Paul *Hoitsy*, care intervine pentru sciințele naturale în scólele medii și ḍice că chiar medículŭ trebue sĕ învețe mai multă matematică decâtŭ limbă grecéscă. Elŭ nu găsesce mai multŭ elementŭ de cultură în aventurile destrăbălate ale ḍeilorŭ clasicității, decâtŭ în eternele frumsețĭ și misterie ale naturei. La Grecĭ viéța era unŭ jocŭ ușorŭ, la noi e împlinirea unorŭ grele datorii. Noi predicămŭ tinerimei, că lucrulŭ nobilitéză, cei vechĭ considerau lucrulŭ ca ceva înjositorŭ. Noi trebue sĕ folosimŭ puterile naturei în serviciulŭ omenirei. Speră că ministrulŭ nu va mai stărui pe lângă sistemulŭ de aḍĭ și că va consulta pe orĭcare, numai pe profesorĭ nu, (Ilaritate).

Carol *Nendtvich* e contrarŭ alŭ scólelorŭ reale, fiindŭ că elŭ ca profesorŭ la politechnică a esperiatŭ, că studenții eșițĭ din gimnasiu suntŭ multŭ mai capabilĭ și mai destoinicĭ, decâtŭ abiturienții scólelorŭ reale. Vorbitorulŭ se declară contra încărcării scolarilorŭ cu obiecte și se plânge în contra puținei plăcerĭ de a ceti a publiculuĭ din patriă. Opurĭ scientifice n'au nicĭ unŭ publicŭ la noi. Când Macaulay a datŭ la lumină istoria Angliei în 3 óre s'au vêndutŭ în Londra 10,000 esemplare din volumulŭ primŭ, pe când la noi la aparițiunea volumului alŭ treilea alŭ istoriei lui Szalay, deși editorulŭ a împărțitŭ 18,000 apelurĭ, numai doi subscribențĭ s'au anunțatŭ.

Franz *Pulszky* polemiséză contra tuturora, ia în rîsŭ pe cei cu géniulŭ ungurescŭ. (Strigărĭ în stânga estremă: Bine s'a ḍisŭ!) Da, însĕ nu s'a spusŭ din ce constă geniulŭ ungurescŭ. In ce zace particularitatea Ungurilorŭ? Germanii, Francesii, Italianii, tóte celelalte națiunĭ se cunoscŭ ușorŭ! dér décă ar veni cineva în acéstă cameră, unde e representată flórea Ungariei (Ilaritate), abia șĭ-ar puté face ideă despre tipulŭ ungurescŭ. Dér lucrulŭ principalŭ nu e nicĭ tipulŭ ungurescŭ, ci cultura ungurésca. Elŭ rógă pe ministru sĕ nu se uite în gura nimĕrui, ci sĕ mérgă înainte pe calea apucată, pe care se dovedescŭ frumóse resultate. Primesce bugetulŭ. (Vii aplause 'n drépta).

Franz *Fenyvessy* ḍice că în Ungaria nu e nicĭ unŭ simțŭ pentru artele plastice. Sĕ se 'nvețe tinerimea a respecta pe artiștĭ. Ministrulŭ sĕ lucreze în acéstă direcțiune.

In ședința dela 21 Februarie venì în desbatere instrucțiunea poporală.

Benedict *Göndöcs* votéză bugetulŭ, dér nu e mulțămitŭ cu scólele poporale. (Ministrulŭ Trefort: Nicĭ eu! Ilaritate). Se 'nvéță pré multŭ, de aceea sciu puținŭ copii. In Germania se pune pondŭ pe cartea de cetire. Așa ar trebui sĕ fiă și la noi, căcĭ acolo se găsesce totŭ ce e de doritŭ. Ministrulŭ a promisŭ că în înțelegere cu ministrulŭ de comerțŭ va stabili materia agricolă pentru o carte poporală. Dér nu s'a făcutŭ nimicŭ. A promite e frumosŭ, dér a ține promisiunea e și mai frumosŭ. (Viă ilaritate). In Francia guvernulŭ a dispusŭ sĕ se'nvețe agricultura în tóte școlele, dela cea poporală până în cea superióră. Décă nu crede ministrulŭ, îi-arată negru pe albŭ. (Furtunósă ilaritate). In ținuturĭ unde preponderéză agricultura, ministrulŭ sĕ pună pondŭ pe obiectele agricole, ér unde preponderéză comerțulŭ, pe obiecte comerciale. Vedemŭ dóră cum prosperéză fii lui Israelŭ cu comerțulŭ. (Furtunósă și generală ilaritate). Sĕ'i imitămŭ.

Iuliu *Lukats* e nemulțămitŭ că Croații de pe insula Mur, deși simtŭ unguresce (?) suntŭ cruțațĭ și nu se instruescŭ din destulŭ în limba ungurésca. Guvernulŭ sĕ înființeze în Fiume unŭ asilŭ de copii. Guvernulŭ croatŭ nu face nimicŭ pentru Ungurii din Croația-Slavonia.

Emeric *Szalay* propune sĕ se'nvețe pomologia și oenologia în scólele poporale din ținuturile vinicole.

Ministrulŭ *Trefort* ḍice că face totŭ ce póte. Décă din unele obiecte nu se face destulŭ suntŭ de vină în-

vĕţătorii. Sĕ ne cultivămŭ mai ântêiu învĕţătorii noştri. In insula Murŭ suntŭ 17 şcóle de statŭ. Va face şi în viitorŭ totŭ ce va puté. — Postulŭ de 1.500,000 fl. se votéză.

Iosef *Barla* ḑice că din 20,570 învĕţătorĭ, numai 64 6 procente suntŭ înscrişĭ la institutulŭ pensielorŭ. Vorbesce de abusurile ce se comitŭ la acestŭ institutŭ. Ca unŭ învĕţătorŭ sĕ capete pensia întrégă, trebue sĕ ajungă etatea lui Matusalem. Vĕduva unui învĕţătorŭ, care a servitŭ 56 de anĭ, a fostŭ respinsă cu pretenţia ei la pensiă, spunêndu-i-se că nu suntŭ banĭ. Acésta provine de acolo, că ministrulŭ cheltuesce tóte fondurile posibile pentru ridicare de palate.

Ministrulŭ *Trefort* ḑice că de unde nu suntŭ banĭ nu póte da. Ce e posibilŭ se face. Elŭ pregătesce deja revisuirea legei pensiunilorŭ.

Astfelŭ s'a terminatŭ desbaterea bugetului cultelorŭ, care a fostŭ votatŭ, ér Trefort părăsi camera în strigătele mamelucilorŭ de „eljen«, veselĭ că cu banii Nemaghiarilorŭ se susţinŭ şcólele ungurescĭ.

SCIRILE ḐILEI.

„Familia« din Oradea mare ne aduce îmbucurătórea scire, că P. S. S. *Mihailŭ Pavelŭ*, Episcopulŭ diecesei *Oradei marĭ*, a dăruitŭ încă 50,000 fl. v. a. pentru scopurile culturale ale diecesei sale. Acéstă sumă, adăugêndu-se la cele 80.000 fl., pe care P. S. Sa le dăruise mai nainte totŭ pentru acelaşŭ scopŭ, facŭ la olaltă 130,000 fl. Acestŭ capitalŭ frumosŭ este destinatŭ pentru ajutorarea gimnasiului românescŭ din Beiuşŭ, a căruia esistenţa este prin acésta asigurată pentru totdéuna. De observatŭ este, că P. S. Sa, afară de aceste 130,000 fl., a dăruitŭ mai nainte încă alte 20,000 fl. în folosulŭ internatului de băeţĭ din Oradea mare. — Asemenea marĭ şi nobile fapte vorbescŭ de sine. Dea Dumneḑeu sĕ se bucure P. S. Sa şi de fructele faptelorŭ sale!

—x—

O telegramă din Viena comunică, că principele de corónă *Rudolfŭ* va merge la Berlinŭ spre a presenta împĕratului *Wilhelm*, cu ocasiunea a 90-a aniversărĭ a nascerei sale, felicitările împĕratului Franz-Iosef.

—x—

Sub titlulŭ: „*Intr'unŭ salonŭ românescŭ*" a apărutŭ sĕptĕmâna trecută unŭ articulŭ de foiletonŭ în ḑiarulŭ beletristicŭ maghiarŭ din Budapesta »Fővárosi Lapok«. Autórea acestui articulŭ este d-na *Louise Harmath*, care descrie o serată la d-lŭ *Teochar Alexi* din Braşovŭ, unde mărturisesce că a găsitŭ o societate românéscă frumósă şi cultă. „Eu — ḑice între altele autórea — am avutŭ ocasiă adeseorĭ sĕ facŭ parte din societăţĭ române de frunte şi totdéuna am fostŭ întêmpinată cu o manieră şi cultură domnéscă. E faptŭ, că dênşii ţinŭ la instituţiunile, la limba maternă şi la literatura lorŭ, care se desvoltă repede, şi-şĭ păḑescŭ cu temere tradiţiunile lorŭ de înriurirĭ străine, dér acéstă însuşire caracteristică este a se respecta şi nu a se desaproba; ea arată vitalitatea rassei.«

—x—

Negociările începute de ministrulŭ Tisza cu Rotschild pentru contractarea unui împrumutŭ au rĕmasŭ fără resultatŭ. Rotschild a declaratŭ, că nu-i place sĕ facă operaţiunĭ de creditŭ înainte ca situaţiunea politică sĕ se fi limpeḑitŭ. Guvernulŭ ungarŭ are pentru momentŭ trebuinţă de 40 milióne florinĭ, afară de creditele ce vorŭ fi votate de delegaţiunĭ. — Cum vedemŭ, guvernulŭ ungurescŭ şi-a mâncatŭ omenia la creditorĭ.

—x—

Ni se scrie din *Aradŭ*: „*Balulŭ românŭ din Aradŭ* a succesŭ splendidŭ; întrênsulŭ s'a personificatŭ poesia vieţii şi farmeculŭ rassei nóstre, care ca şi o lavină duce cu sine gândurile şi inimile ce-i stau în cale. Par'că ḑinele din poveştĭ s'au pogorîtŭ sĕ inscenze unŭ raiu nocturnŭ pe pămêntŭ. Şi nu a fostŭ numai lustrulŭ înfăţişerii esterne aceea, ce a făcutŭ farmeculŭ acestui balŭ, ci mai alesŭ disposiţia internă ce revĕrsa în abundante raḑe de pe feţele „frumóse, vie şi zimbitóre." Acestŭ punctŭ culminantŭ este unŭ bunŭ augurŭ pentru regenerarea societăţii nóstre multŭ cercată de „intrigă şi ură." Chiarŭ numĕroşii streinĭ cu comitele supremŭ în frunte păreau a fi transportaţĭ de farmeculŭ tabloului ce-lŭ oferea o societate atâtŭ de a-lésă şi atâtŭ de animată, şi mai ḑicemŭ şi atâtŭ de românéscă, cu costumele naţionale, ingeniósa creaţiune estetică a poporului românŭ. Dér sĕ nu uitămŭ nicĭ de prosa vieţii: venitulŭ curatŭ face 'aprópe 400 fl., încă unŭ eclatantŭ votŭ de încredere pentru comitetulŭ arangiatorŭ.«

—x—

Mai mulţĭ locuitorĭ din *Basahidŭ* s'au dusŭ în Becicherenculŭ mare, ca sĕ se plângă fişpanului în contra judelui din acea comună, Alex. *Jankovicĭ*, care cu ocasiunea alegerei de jude de deunăḑĭ a maltratatŭ pe persónele neplăcute lui, le-a arestatŭ şi le-a transportatŭ la Chichinda mare. Din partea secretariatului fişpanalŭ li s'a promisŭ Basahidenilorŭ, că se va ordona o grabnică şi aspră investigaţiune.

—x—

Sub titlulŭ »*Lume germană în Aradŭ*« scrie fóia coşutistă din Cluşiu: „Reuniunea de ajutorare a bolnavilorŭ din Aradŭ" şi-a ţinutŭ de curêndŭ adunarea sa anuală, la care spre marea ruşine a oraşului martirilorŭ tóte s'au petrecutŭ nemţesce. Nemţesce s'a cetitŭ raportulŭ secretarului şi nemţesce a condusŭ preşedintele tractările. Unŭ membru a începutŭ sĕ vorbéscă ungaresce, dér preşedintele nu l'a lăsatŭ sĕ vorbéscă, ca şi când Aradulŭ ar zăcea în mlaştinele Flandriei.« — Ce sĕ-i facĭ, décă Aradulŭ nu e ungurescŭ! Şi apoi nicĭ în »Maghiaria« nu se află. Asta ar trebui s'o scie cătrănița din Cluşiu.

—x—

Considerândŭ faptulŭ, că opiniunea publică se alarméză fórte uşorŭ de înarmările de rĕsboiu şi mĕsurile, ce trebue sĕ se ia chiar şi în timpŭ de pace pentru instruirea trupelorŭ, le privesce ca pregătirĭ de mobilisare, ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu a încunosciinţatŭ comandele, ḑice »N. W. T.", ca obicînuitele *mobilisărĭ de probă* ale artileriei şi cavaleriei sĕ nu se facă în primăvéra acésta, rĕmânêndŭ ca, din causa raporturilorŭ politice, sĕ se facă în altŭ timpŭ mai potrivitŭ.

—x—

* Tribunalulŭ din *Cincĭ-Bisericĭ* a condamnatŭ la morte prin spênḑurare pe ucigaşii Miloş Josimovicĭ şi Jovan Dimitrovicĭ. Condamnaţii şi apĕrătorulŭ lorŭ au apelatŭ.

—x—

Profesorulŭ Iosef *Loncsar* dela academia de dreptŭ din *Cincĭ-Bisericĭ* a fostŭ suspendatŭ pe cale disciplinară din postulŭ sĕu, precum spune »Bud. Journ.«, în urma unei declaraţiunĭ ce a publicat'o într'o fóiă de acolo unulŭ din ascultătorii sĕi, anume Desider Egri. In declaraţiune se ḑice, că Loncsar subminéză consecventŭ moralitatea ascultătorilorŭ sĕi şi în prelegerile sale represintă principii, care négă pe Dumneḑeu. Profesorulŭ va fi trasŭ la rĕspundere în ḑilele acestea şi spre a combate acusaţiunea acésta a chematŭ ca martorĭ unŭ mare numĕrŭ din foştii sĕi scolarĭ, carĭ aḑĭ se află într'o posiţiune respectată.

—x—

Secretarulŭ ministerialŭ Damianŭ *Dragonescu*, inspectorŭ centralŭ alŭ gardei financiare, a fostŭ decoratŭ prin pré înalta decisiune cu crucea de cavalerŭ alŭ ordinului »Franciscŭ Iosefŭ«, pentru meritele sale pe têrêmulŭ administraţiunei financiare.

—x—

In unele comune din comitatulŭ *Gömör* e lucru periculosŭ, când încrederea publică înclină spre vre-unŭ alesŭ şi vrea sĕ-lŭ ridice la demnitatea de jude localŭ. In casŭ de refusŭ are sĕ plătéscă 100 fl. amendă — mulţĭ banĭ în aceste timpurĭ rele — şi în casŭ de primire adorata soţiă face unŭ spectaculŭ cumplitŭ şi cu pacea din casă s'a isprăvitŭ. Damele adecă şi-au câştigatŭ convingerea nu tocmai nentemeiată, că demnitatea curulă a judelui oferă numai pricină binevenită la dese libaţiunĭ şi de aceea se opunŭ ridicărei în rangŭ a bărbaţilorŭ lorŭ. In Veszveres femeile au provocatŭ o rĕscólă formală, cele mai cutezătóre au pĕtrunsŭ chiar în casa comunală şi au protestatŭ în contra primirei vre-unui oficiu din partea bărbaţilorŭ lorŭ, căcĭ în casŭ contrarŭ nu-i mai lasă sĕ între în casă! Şi bravii bărbaţĭ precum se prevede se vorŭ supune!

—x—

Ḑiarele poloneze din Lembergŭ află, că doi împiegaţĭ ai căilorŭ ferate din acelŭ oraşŭ, acusaţĭ că facŭ spionagiu şi că provócă agitaţiunĭ în favórea Rusiei, au fostŭ arestaţĭ.

De sub Craiva, Februarie 1887.

Onorate d-le Redactorŭ! Atâtŭ în fóia maghiară guvernamentală „Kolozsvár", câtŭ şi în „Budapesti Hirlap", cetindŭ o notiţă despre o defraudare mai mare ce s'ar fi comisŭ în dauna clerului rom. cat., am devenitŭ curiosŭ sĕ sciu, încâtŭ este întemeiată acea scire.

In ḑilele acestea âmblândŭ pe la Alba-Iulia, am aflatŭ din isvorŭ demnŭ de credinţă, că canoniculŭ Beke Antal, care a avutŭ sub chivernisirea sa fondulŭ bisericei cathedrale şi alŭ astronomiei Batyányiane, prin jocŭ neiertatŭ la bursă a daunatŭ acele institute cu suma de peste 95,000 fl. v. a.

Puţinŭ ne importă dauna, ce au suferit'o acele 2 fondaţiunĭ, căcĭ noi nu amŭ trasŭ şi nu tragemŭ nicĭ unŭ folosŭ din acele, dér e straniu lucru şi bătătorŭ la ochĭ, când unŭ demnitarŭ bisericescŭ pre lângă venitele cele marĭ, ce le-a avutŭ şi le are, merge până a defrauda banĭ publicĭ şi totuşĭ asprimea legei sĕ nu-lŭ pótă ajunge.

Mare e destrăbălarea în ţéra întrégă şi inmoralitatea se pare că este purtată pe aripĭ; ba mai multŭ, ómenii, carĭ o profeséză, suntŭ distinşĭ şi înaintaţĭ.

Astfelŭ şi canoniculŭ Beḑe se légănă în speranţa, că va fi numitŭ archiepiscopŭ rom. cat. în Bucurescĭ, dér monsignorulŭ Palma făcêndu-lŭ sĕ mai aştepte era acum sigurŭ, că va fi numitŭ episcopŭ în Beszterczebánya, pentru că d-lŭ Trefort ilŭ pórtă pe palme.

Abia c'unŭ anŭ înainte înaltulŭ regimŭ a decoratŭ pre d-lŭ canonicŭ Beke cu ordinulŭ corónei de fierŭ. P'atuncĭ nu defraudase decâtŭ vre-o 28,000, ér acum ĭi potŭ da şi toiagulŭ pastoralŭ, căcĭ cum l'ar lăsa sĕ fiă de ruşinea lumei, deórece tótă lumea scie că e Săcuiu neaoşŭ, şi că prin urmare este de némŭ privilegiatŭ.

Prin Alba-Iulia se vorbesce, că Beke tratéză rĕu cu ţĕranii Românĭ câţĭ lucră în brazda luĭ. Spiritulŭ blândeţei şi iubirei deaprópelui se vede că nu-lŭ prea caracterisézá.

Acestŭ domnŭ canonicŭ se ḑice că mai are »meritulŭ", că catedra pentru limba şi literatura română dela gimnasiulŭ rom. cat. din Alba-Iulia s'a cassatŭ şi pentru aceea s'a putută avênta în iubirea nemărginită a d-lui Trefort.

FOILETONŬ.

Satira în genere şi în specie.

Satira la Românĭ.

(Conferinţa d-lui G. Marianŭ ţinută în séra de 8 Februarie 1887 la Ateneulŭ din Bucurescĭ.)

Conferenţiarulŭ se întrébă la începutŭ, décă acéstă cestiune literară a d-sale póte avea locŭ în mijloculŭ atâtorŭ tese de interesŭ socialŭ şi politicŭ, carĭ atragŭ pe toţĭ, şi recunósce că *da*. Şi anume, pentru că satira nu esistă decâtŭ acolo, unde e corupţiă şi pentru că la noi corupţia, încuibată dela fanarioţĭ, s'a rădicatŭ mereu prin *machiavelismurĭ*; în sfîrşitŭ pentru că acestei bóle póte i-ar conveni numai medicamentulŭ eroicŭ alŭ satirei.

Satira e totŭ aşa de vechiă ca şi corupţia; a fostŭ bună şi folositóre când scopulŭ i-a fostŭ lovirea viţiilorŭ, a fostŭ rea când scopulŭ i-a fostŭ atacarea meritului.

După o mică discusiune asupra faptului: décă satira a începutŭ la Grecĭ séu la Romanĭ, părerea întâia fiindŭ susţinută de Eliade şi a doua de d. Odobescu, conferenţiarulŭ se uneşce cu cea întâia, dând ca esemple pe Archiloch şi pe Aristophanes, geniulŭ Eladei corupte.

După Eliadŭ, satira nepersonală e a Romanilorŭ şi cea adevĕrată satiră e cea creştină.

La Roma, satira a trecutŭ prin trei fase: comediă poporală, nu amestecŭ de glume, şi în urmă poesiă cu regulĭ stabilite. Ca esemple: Lucilius, Varro, Persius, etc. Ca fruntaşĭ avemŭ pe Horatius şi pe Juvenalis.

Satira modernă se aseamĕnă cu cea antică, numai că se póte arĕta şi prin prosă şi prin comedii şi prin gravurĭ. Suntŭ satire filosofice, religióse, literare, de moravurĭ, politice şi personale. Acestea din urmă sunt odióse Şcóla lui Aristophanes, celŭ mai mare în astă privinţă, a încercatŭ sĕ fiă introdusă şi la noi, dér n'a prinsŭ rĕdĕcinĭ; pentru că aceia, carĭ scriu din interesŭ personalŭ séu de partidŭ, lovindŭ familia şi meritulŭ, *décă pentru câtva au produsŭ risulŭ, curêndŭ însĕ rĕmânŭ pedepsiţĭ de opiniunea publică şi disparŭ cu totulŭ.*

*

Satira română are caracterulŭ celei romane în ceea ce privesce decenţa. La noi, cele mai plăcute suntŭ satirile de moravurĭ, satirele literare şi cele politice.

Stilulŭ în care s'au scrisŭ a fostŭ familiarŭ. Cu câtŭ literatura a făcutŭ progrese, cu atâta stilulŭ s'a presăratŭ cu ironia fină şi cu causticitatea proprià naţiunii nóstre. Acésta mai alesŭ în cele politice, carĭ suntŭ şi cele mai multe.

Noi amŭ datŭ probă de mai multŭ curagiu cetăţenescŭ decâtŭ strămoşii noştri. Juvenalis n'a scrisŭ rĕu de împĕratŭ decâtŭ după mórtea lui; Eliade însĕ a avutŭ curagiulŭ sĕ scrie *Măceşulŭ şi Florile* séu *Cânteculŭ Ursului* într'unŭ timpŭ, când ursulŭ n'avea decâtŭ sĕ mormăe pentru a ne face sĕ intrămŭ în gaură de şérpe.

*

Satira la noi s'a desvoltatŭ fórte de timpuriu şi de mulţĭ scriitorĭ. Bolintineanu chiar a scrisŭ satire. Alecsandri n'a făcutŭ poesii satirice, dér a scrisŭ comedii biciuitóre.

In fruntea satiricilorŭ conferenţiarulŭ pune pe Eliade.

Timpulŭ nepermiţêndu-i sĕ le cerceteze, citéză: „*Măceşulŭ şi Florile*", „*Tandalida*", „*Unŭ muieroiu şi o femeiă*", „*Poetulŭ urlătorŭ*" ce strigă contra guvernului până apucă osŭ, „*Poetulŭ intimŭ*", „*Poetulŭ dinasticŭ*", décă a fostŭ la noi séu mai este vre-unulŭ, „*Poetulŭ republicanŭ*" „*Foile şi Cărbunele*", „*Muscele şi Albinele*", etc. etc.

Vrea însĕ sĕ vorbéscă mai pe largŭ despre câţiva.

*

Incepe cu *Costache Bălăcescu*. Elŭ, ca şi *Faca*, nu a avutŭ pretensiune de autorŭ şi nicĭ nu credea că va deveni scriitorŭ însemnatŭ. Cu puţinele lorŭ scrierĭ,

»Kulturegylet“-ulŭ din Clușiu i-ar puté veni acuma în ajutorŭ. *Ampoitanulŭ.*

Clușiu, 26 Faurŭ 1887. n.

Onorate D-le Redactorŭ! 'Mĭ iau voiă a Vĕ raporta despre *concertulŭ și balulŭ românŭ de aicĭ* arangiatŭ din partea orășenilor românĭ de aicĭ, după ce tinerii studenţĭ universitarĭ, lipsiţĭ adĭ de-o societate recunoscută, cum a fostŭ societatea de lectură „Iulia,“ nu prea suntŭ în stare a se apuca de așa ceva pe risiculŭ propriu. Idea de a se manifesta totușĭ viéţa socială română în Clușiu, în orice impregiurărĭ a fostŭ și va fi totdeauna salutară.

Concertulŭ s'a începutŭ la $8^1/_2$ óre séra. Reduta orășenéscă era îndesuită de unŭ publicŭ românŭ alesŭ. Așteptarea a fostŭ curmată la apariţiunea tinerilorŭ din corŭ, carĭ au esecutatŭ primulŭ și mai târdiu ultimulŭ punctŭ alŭ programei (»Cântecŭ vênătorescŭ» de Tudor Flondorŭ, apoi „Seninŭ și furtună“ de I. Vorobchievicĭ) c'unŭ resultatŭ, ce a satisfăcutŭ pe deplinŭ publiculŭ, care șĭ-a manifestatŭ îndestulirea cu aplause și vivate îmbărbătóre.

Nu-i vorbă, tinerii totdéuna dovedescŭ la rêndulŭ lorŭ adevêrulŭ, că „occasione et potentia data“ corêspundŭ așteptărilorŭ potrivite, décă suntŭ norocoșĭ de-a avé conducere înţeléptă și o societate străină de cătră egoismulŭ separatisticŭ.

A făcutŭ multŭ efectŭ domnișóra *Ana Poppŭ* („Rapsodie roumaine“ op. 13 de A. Sipos, esecutată pe piano, precum și domnișóra *Sidonia Poppŭ* și dlŭ *Virgilŭ Șotropa*, esecutândŭ piesa „Delphin Alard a 2-ua Symphonie concertante op. 31“ pentru douĕ violine și accomp. de piano (d-șóra Ana Poppŭ) asemenea dlŭ *Ales. Andressi* în piesa: „Briccialdi“ Fantasie asupra motivelorŭ din opera „Don Carlos“ esecutată cu flauta cu acomp. de piano.

Ambele d șóre s'au arĕtatŭ devotate și dibace aderente ale artei musicale, asemenea și cei doi tinerĭ aminitiţĭ. Publiculŭ le-a aplaudatŭ de repeţite orĭ cu vioiciune.

A fostŭ bine esecutată și bine primită cântarea d-șórei *Laura Ranta* (Arietta și Cavatina din op. Freischütz, de C. M. v. Weber) S'a arĕtatŭ stăpână peste organulŭ sĕu. Aplausele nu i-au lipsitŭ, ci s'au repeţitŭ alăturea cu „sĕ trăiască!«

Alŭ 5-lea punctŭ alŭ programei a fostŭ frumósa poesiă »Cătră poporulŭ românŭ« de Petru Dulfu.

Acéstă poesiă fù declamată c'unŭ efectŭ strălucitŭ de d-șóra *Maria Roșescu.* — Era o plăcere nu de tóte dilele a vedé și a audi o Română modestă (era în costum) vorbindŭ cu atâta curagiu și cu atâta sêmţĕmêntŭ »Cătră poporulŭ românŭ!“ Purtarea și variarea tonului, potrivită tecstului, a fostŭ escelentă. Scurtŭ declamarea a fostŭ la înălţimea sa. Publiculŭ a eruptŭ în »vivate« și aplause îndelungate mai la tótă strofa.

Culmea succesului, așa credŭ, că a fostŭ la acelŭ pasagiu alŭ poesiei, unde se înșiră, câte averĭ li s'au luatŭ Românului:

»Una însĕ nicĭodată n'au pututŭ ca sĕ ţĭ răpéscă
Nicĭ prin tabĕra poterei, nicĭ prin astuţia lorŭ:
Consciinţa ta română și speranţa'n viitorŭ!«

Aci publiculŭ a întreruptŭ pe gentila declamantă prin vivatele dese și aplausele lungĭ, cu carĭ întêmpina cuvintele ei.

Festivitatea s'a potenţatŭ în urma vestei îmbucurătóre adusă de d-lŭ vice-președinte alŭ concertului, că adecă: la rugarea comitetului d-lŭ *Iacobŭ Mureșianu*, profesorŭ de musică în Blașiu, a primitŭ nobila sarcină de a esecuta câteva piese românescĭ pe piano.

Ivirea D-sale la piano a fostŭ primită cu lungĭ aplause! Apoi amŭ audĭtŭ pe cunoscutulŭ nostru pianistŭ, care a esecutatŭ mai multe cântece române cu atâta ușurătate și cu efectŭ puternicŭ.

Sêmţĕmintele ce le-a provocatŭ se esprimau în faţa fiăcărui ascultătorŭ, plăcerea sufletéscă, trezită la melodia română, a isbucnitŭ în aplausĕ sgomotóse. D-lŭ profesorŭ, înzadar a încercatŭ a se departa dela piano, căcĭ dispoșiţiunea sufletéscă a publicului cerea sĕ-i cânte și mai departe prin strigăte „Sĕ audimŭ“, »Cum a fostŭ“. Acéstă serbare anuală a inteligenţei de aicĭ fiindŭ una din cele mai animate, d-lŭ profesorŭ, se înţelege, că a contribuitŭ multŭ la insemnătatea dilei.

Pe la 10 óre s'a începutŭ balulŭ. Am vĕdutŭ o societate aleasă din locŭ și giurŭ. Toaletele au fostŭ de unŭ gustŭ și de-o eleganţă potrivită timpului, în care trăimŭ. Ochii fugeau cu óre-care plăcere la costumele naţionale. Costumate erau dómnele: Elisa Isacŭ, Catinca Coroianu, dómna Isacŭ (din Sebeșŭ) d-na Maria Podóbă (Clușiu); ér dintre d-șóre erau în costumŭ naţional Maria Roșescu, Ana C. Popŭ (Gherla), Rosalia Mureșianŭ, A. Bianŭ (din Blașŭ).

Petrecerea a fostŭ peste totŭ fórte animată. *Călușerii* șĭ-au priceputŭ datorinţa. Mulţămirea publicului s'a esprimatŭ prin aplause vii și repeţite. In decursulŭ pausei nicĭ toastele n'au lipsitŭ. D-lŭ Iuliu Coroianu, președintele, a fostŭ începĕtorulŭ. Musica n'a încetatŭ nicĭ în pausă. Ce dulce e cânteculŭ românŭ din orĭ-ce strună!

Anotezŭ în treacĕtŭ, că de deficitŭ nu e teamă. Amĕnuntele în acéstă privinţă nu se ţinŭ de mine, dér așa credŭ, că le veţĭ primi la rêndulŭ sĕu.

Balulŭ s'a terminatŭ numai pe la 6 óre diminéţă. Mulţĭ vorŭ fi dusŭ suvenirĭ frumóse cu sine. O suvenire am și eu; nu e legată numai de persóne, ci parcă'mĭ dice:

Susŭ la lucru dér Române, pre alŭ muselorŭ câmpŭ verde...!

Până când numai din stele vei s'așteptĭ ajutorare?
N'ai puterĭ deajunsŭ în tine, n'ai tu braţŭ și sufletŭ tare?

Unulŭ dintre cei presenţĭ.

Lucrările băncii **„Meseriașulŭ românŭ“** associaţiune de creditŭ și depunerĭ, se vorŭ începe Martĭ în 1 Martie c. n. la 11 óre în localulŭ Nr. 146 din Strada Scheilorŭ în parterŭ.

Biroulŭ băncii va fi deschisŭ deocamdată numai Joia dela 3—5 óre d. a. și Dumineca dela 10—12 óre a. m. — Brașovŭ, 14/26 Febr.. 1887.

Directorulŭ esecutivŭ
Ionŭ Lengerŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 28 Februarie. După cum anunţă „Budapester Journal,“ consilierulŭ dela legaţiune din Paris, Goluchowski, e numitŭ deja ambasadorŭ austro-ungarŭ în Bucurescĭ în loculŭ baronului Mayr.

ROMA, 28 Februariu. — In cercurile parlamentare se vorbesce, că Saracco a primitŭ misiunea d'a forma cabinetulŭ. Saracco este aderentŭ alŭ politicei urmate de Depretis.

DIVERSE.

Cununiă. — D lŭ *Stefanŭ Mureșianu* și d-șóra *Maria Mureșianu* șĭ-au serbatŭ Cununia lorŭ, la 20 Faurŭ 1887 st. n. în biserica gr. cat. din San-Marghita.

Femeia ascultătóre. — Intre Soţii Sanders din Saint-Denis în Francia se iscase o cértă violentă și bărbatulŭ, care era curelarŭ, dise cătră femeia sa: „Tu îmĭ facĭ de multŭ viéţa nesuferită și-ţĭ spunŭ, că mĕ voiŭ sinucide. De astădată e lucru seriosŭ. Mĕ voiu spêndura. Du-te pentru o óră — pentru o óră, însémnă'ţĭ bine! Când te vei reîntórce, vorŭ fi tóte trecute. Cu supunere se depărtă nevasta, luă cheia locuinţei și se duse la unŭ vecinŭ sĕ povestéscă. Peste 3 pătrare de óră vorbĭ ca din întêmplare despre cérta cu bărbatu-sĕu și despre planurile sale. Fórte iritatŭ strigă vecinulŭ: „Dér trebue sĕ mérgă cine va la elŭ. Póte s'a și spêndŭratŭ.“ Femeea rĕspunse fórte liniștită: „Elŭ mĭ-a interdĭsŭ de a mĕ reîntórce înaintea unei óre; lipsescŭ încă 10 minute, nu vréu sĕ-i fiu nesupusă.“ Vecinulŭ smulse femeii celei prea multŭ ascultătóre cheia din mână, alergă în locuinţa curelarului, și ce sĕ vedĭ îlŭ găsi deja mortŭ. Elŭ deslegă cadavrulŭ și pirĭ pe femeă la poliţiă. Supusă interogatorului, ea dădù neîncetatŭ dovedĭ că-i lipsea sêmţĕmintulŭ timpului de mai de totŭ și repeta că nu s'ar fi putŭ reîntórce înaintea orei impuse de soţulŭ ei, adăogândŭ, că bărbatulŭ ei ar fi așteptat'o c'unŭ cuţitŭ mare, și décă i-ar fi călcatŭ porunca, s'ar fi aflatŭ douĕ jertfe în locŭ de una.

Unŭ interesantŭ casŭ medicinalŭ. — Din clinica profesorului Albert în spitalulŭ civilŭ din Viena se demonstră în 29 Ianuariu înaintea numĕroșilorŭ ascultătorĭ unŭ casŭ de bólă interesantŭ și pentru alte cercurĭ, despre care anunţă foile vienese următórele: De unŭ timpŭ óre-care s'a aruncatŭ în Viena de pe o ferésträ a etagiului alŭ patrulea domnișóra Iosefina M. din mâhnire pentru mamă-sa, care era bolnavă de mórte, și rĕmase fără simţire pe petrișulŭ curţii. Condusă în spitalulŭ de pe Wieden, își reveni érășĭ în simţirĭ și medicii consultanţĭ constatară după o îndelungată cercetare, că domnișóra s'ar fi alesŭ numai cu-o rănire neînsemnată în comparaţiă cu cădĕtura, și că ar fi scăpatŭ ca prin minune de mórte. Pacienta, cadră de frumósă, fù luată în 28 Ianuariu séra în spitalulŭ civilŭ în îngrijire. Ea a rĕmasŭ dela periculósa cădĕtură numai cu-o *fractura calcaniă,* ruptură la osulŭ călcâiului, care are trebuinţă de-o operaţiă, dér care se va vindeca în curêndŭ. Profesorulŭ Albert atrase atenţiunea în vorbirea sa, că casulŭ este unicŭ în felulŭ sĕu cu privire la causa care l'a produsŭ. Pare de totŭ curiosŭ, că o cădere atâtŭ de periculósă sĕ nu pricinuéscă decâtŭ amintita vătămare ear nicĭdecum vătĕmarea organelorŭ interióre.

Unŭ nou vulcanŭ și cestiunea petroleului. — Nu departe de Baku „orașŭ de petroleu europénŭ,“ s'a formatŭ pe nebăgate de sémă unŭ vulcanŭ. In nóptea de 15 spre 16 Ianuariu se întêmplă o puternică sguduitură, ca a unei esplosiunĭ. Gémurile se cutremurau, cerulŭ era înroșitŭ, ca de unŭ înfricoșatŭ incendiu. Totŭ astfelŭ se întêmplă și în nóptea următóre. In diminéţa precedentă se arătă, că muntele Lok-Botan se transformase într'unŭ conŭ ce scuipa focŭ. Din craterŭ se ridica o colosală colónă de focŭ, care avea o înălţime de 350 urme; 24 de óre în continuu fù lumină ca diua. Masele de lavă aruncate de vulcanŭ acoperŭ mai multŭ de unŭ milŭ pătratŭ cu-o cóje de o grosime de 20 urme. Locuitorii Bakului suntŭ forte îngrijaţĭ sĕ nu se aprindă prin focurile suterane isvorulŭ celŭ de petroleu din apropierea orașului, séu sĕ nu sece în urma sguduiturilorŭ, carĭ stau în legătură cu schimbările geologice.

O tînĕră părechiă. — Tribunalulŭ regescŭ în afacerile civile din Oedenburg a publicatŭ o provocare oficială pentru aflarea unei părechĭ perdute. Dispăruta părechiă este anume din Nyék, loculŭ lorŭ natalŭ, de fórte multŭ timpŭ absenţĭ. Moștenitorii nerăbdătorĭ au cerutŭ sĕ fiă amêndoi declaraţĭ ca morţĭ. Amintita diregĕtoriă, înainte de a îndeplini cererea își făcù datoria și invită pe Iohann Raab născutŭ în 25 Augustŭ 1777 și pe Elisabetha Lassgallner, născută în 2 Octomvre 1775 în formă corĕspundĕtóre a se presenta în persónă în decursulŭ unui anŭ. La casŭ contrarŭ etc. ect. — Tocmai imposibilŭ nu este, ca domnulŭ celŭ în etate de 110 anĭ și dómna în etate de 112 anĭ se apără în timpulŭ celŭ mai de aprópe, protestândŭ în contra celorŭ ce i-au declaratŭ morţĭ.

(„Equitable“ Societate de Asigurare pe viéţă.) Acéstă societate, care și în Austro-Ungaria speréză cu celŭ mai bunŭ succesŭ, a făcutŭ în anulŭ 1886 asigurărĭ nouĕ în sumă de 275 milióne florinĭ, adecă cu circa 35 milióne florinĭ mai multŭ ca în anulŭ 1885.

In anulŭ 1886 a crescutŭ faţă cu anulŭ 1885:

Averea institutului cu 21 milióne florinĭ, la 191 milióne fiorenĭ, reserva câștigurilorŭ cu $3^1/_2$ milióne florinĭ la 38 milióne florinĭ, starea asigurărilorŭ cu peste una sută milióne florinĭ la mai multŭ ca 1000 milióne florinĭ.

Aceste cifre nu au lipsă de nicĭ unŭ comentarŭ, și dovedescŭ în ce mĕsură colosală cresce încrederea publicului, cu care se adreséză cătră acestŭ institutŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu

---

aceștĭ doi bărbaţĭ ocupă unŭ locŭ de frunte printre satiricii noștri. Bălăcescu era din Têrgulŭ-Jiului. Elŭ deveni unulŭ din membrii partidului progresistŭ după vremea sa.

E fórte săratŭ în glumele sale. Étă o epigramă:

Din modestiă, se vede,
Totŭ dicĭ că nu scii nimicŭ;
Tu o dicĭ făr'a o crede,
Eu o credŭ fără s'o dicŭ.

Cea mai bună din lucrările lui este cea întitulată: »*Fă-mĕ, tată, sĕ'ţĭ sêmĕnŭ*«.

O poesiă mică este: „*Ţĕranulŭ și Pescarulŭ*“, pe care a cetit'o și o reproducŭ aci:

Unŭ ţĕranŭ la têrgŭ se duse,
Peste vrêndŭ a têrgui.
Șĭ-alegêndu-șĭ unŭ crapŭ mare,
Fără altă cercetare,
Seriosŭ pe locŭ se puse
La códă a'lŭ mirosi.
Pescarulŭ l'astă vedere,
Răbdarea de totŭ pierdêndŭ,
Dise ridêndŭ:
— Omŭ ciudatŭ ca tine, vere,
»N'am mai vĕdutŭ de când sunt
»P'ĕst pĕmêntŭ;
»Nicĭ așa minte nerodă
„Sĕ miroșĭ peștii la códă!
»Vréi sĕ afli de e próspĕtŭ, mirósĕ-lŭ la capŭ, creștine,
'Că elŭ dela capŭ se strică și o scie orĭ și cine“.
— „Despre capŭ, dise ţĕranulŭ,
„Nicĭ mai este de vorbitŭ,
„Căcĭ o sciu, o sciu, sĕrmanulŭ,
„Că de multŭ s'a împuţitŭ;
»Vrém sĕ vĕdŭ încai la códă décă este, precum spunŭ,
»Că se póte de 'ntêmplare sĕ rĕmâie ceva bunŭ!“

Vodă d'atuncĭ, citindŭ, se dice că ar fi chematŭ pe autorŭ la palatŭ și i-ar fi datŭ o ispravniciă. Décă elŭ o fi primit'o, acésta arată că *adese-orĭ medicamentulŭ satirei folosesce mai multŭ doftorului decâtŭ bolnavului.*

*

M. Faca era umoristicŭ în scrierile sale și depingea ridicululŭ fórte bine. Din „*Franţuzitele*“ lui—ce se punŭ alăturĭ cu „*Les précieuses ridicules*“ ale lui Molière — în care biciuesce jargonulŭ franţuzescŭ, de care nu ne-amŭ scăpatŭ nicĭ adĭ, din acéstă scriere mai toţĭ ne aducemŭ aminte versurile:

Ascultă, *mașer* Lucsandra, așŭ vrea sĕ mĕ plimbŭ pe podŭ
Șĭ-apoi sĕ stau cu calésca la *madam marșan de mod;*
Voiu sĕ'mĭ facŭ o pălăriă *cu blondurĭ* și *anvelur,*
Căcĭ imĭ vine *a merveil* cu bouaua de samur.
A! *mașer,* sĕ'mĭ vedĭ *mantela!* mai *sublim,* mai lucru *fen!*
O *dublură* 'nfricoșată și faţa *amur san fen,* etc.

Elŭ a combătutŭ totŭ aci și pe aceia, carĭ nu iubéu teatrulŭ naţionalŭ ce se înfiinţase de curêndŭ și care erau mai alesŭ femei. Conferenţiarulŭ citesce convorbirea între cucóna Elenca, cucóna Smaranda și cucóna Catinca, din care puiu și eu aci câteva versurĭ:

Cucóna Elenca.

Spune'mĭ, șoro, ai fostŭ vr'odată la teatru rumânescŭ?

Cucóna Smaranda.

Dumnedĕu sĕ mĕ feréscă! nu voiu sĕ mĕ gândescŭ,
Pân'acum nu sunt nebună ca sĕ hotărăscŭ sĕ mergŭ
La unŭ locŭ unde băcanii și cismarii toţĭ alergŭ.

Cucóna Catinca.

Băcanŭ, cismarŭ șĭ-orŭ ce meșterŭ suntŭ meșterĭ rumânescĭ
Și de ce mai multŭ vĕ place unde mergŭ *șușterĭ nemţescĭ?*

Cucóna Elenca.

Șĭ-apoi ce sĕ vedĭ acolo? Sĕ asculţĭ la unŭ actorŭ
Care face 'n rumânesce declaraţii de amorŭ!

Cucóna Smaranda.

Declaraţii rumânesce! Spune'mĭ s'a mai pomenitŭ?
Eu de când sunt în viéţă și din câte am primitŭ,
N'am mai vĕdutŭ până astădĭ nicĭ unululŭ românescŭ.
etc. etc.

Relativŭ la asta, d-sa adauge: din nefericire au câteva nepóte cu aceleașĭ bolnave idei și obiceiurĭ.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Februariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	96 85
Rentă de hârtiă 5%	86 35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 —
Bonurĭ rurale ungare	103.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.90
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 00
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.75
Bonurĭ rurale transilvane	103.90
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	120.—
Renta de hărtiă austriacă	78.40
Renta de arg. austr.	79 90
Renta de aurŭ austr.	109 30
Losurile din 1860	133.—
Acțiunile băncei austro-ungare	852 —
Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Act. băncei de creditŭ austr.	275.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.01
Napoleon-d'orĭ	10.12
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.70
Londra 10 Livres sterlinge	128.15

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 14 Februarie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89½	90½
Renta rom. amort. (5%)	91½	92½
» convert. (6%)	85—	84—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33½	37½
Credit fonc. rural (7%)	98½	99½
» „ „ (5%)	83—	84—
» » urban (7%)	96—	97—
» » » (6%)	89—	90—
» » » (5%)	79—	80—
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	19.50	20.50
Bancnote austriace contra aurŭ	1.98	2.00

Cursulu pieței Brașovŭ

din 28 Februariu st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.39	Vênd.	8.42
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	10.07	»	10.12
Lire turcescĭ	»	11.40	»	11.45
Imperialĭ	»	10.40	»	10.45
Galbenĭ	»	5 95	»	6.00
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 29/1887.

CONCURSŬ.

Devenindŭ în vacanță următórele stipendii și anume:

A. 1. Unŭ stipendiu de 50 fl. pe anŭ din fundațiunea anonimă „Dobâca“ destinatŭ pentru unŭ gimnasistŭ născ. în fostulŭ com. alŭ Dobâcei.

2. Unŭ stipendiu de 40 fl. pe anŭ din fundațiunea „Radu M. Riureanŭ“ pentru studențĭ la gimnasiu.

3. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ din fundațiunea „Galliană“ pentru studențĭ de gimnasiu.

Mai departe fiindŭ vacante următórele:

B. 4) Unŭ ajutorŭ de 60 fl. pe anŭ, pentru tinerĭ sau tinere, ce ar voi sĕ învețe la vre-unŭ institutŭ séu corporațiune industrială din patriă vre-una din meseriile: țesutulŭ de pânzĕturĭ, covórĕ, părțĭ de îmbrăcăminte pe rĕsbóie mai perfecționate séu cusătură de albiturĭ, broderii séu croitoria superióră de dame séu bărbațĭ, séu arta orologeriei, juvaergiariei (argintăriei) séu a farmaciei.

5. Unŭ ajutorŭ de 20 fl. pe anŭ din fundațiunea „Tofaleană,“ pentru tinerĭ descendențĭ din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ carĭ ar voi sĕ învețe vre-o meseriă óre-care.

6. 16 ajutóre à 25 fl. pe anŭ, menite pentru tinerĭ românĭ, carĭ voescŭ a învĕța vre-o meseriă, dér mai cu sémă: rotăria, lemnăria (bărdășia) făurăria, măsăria (têmplăria) cismăria, pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta comitetului *Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului română* în Sibiiu **până la 1 Aprilie st. n. 1887.** Cererile întrate mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Aspiranții la vre-unulŭ din stipendiile amintite sub A. 1—3 au sĕ acludă la suplicele lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată. *b)* Testimoniu scolasticŭ de pe sem. I. alŭ anului scol. curgĕtorŭ. *c)* Atestatŭ de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetéză scóla de presentŭ. *d)* Atestatŭ de paupertate séu de orfanŭ, décă concur. e orfanŭ.

Conformŭ literilorŭ fundaționale, la obținerea stipendiului de sub 3. din fundațiunea „Galliană“, ceteris paribus va avé preferință acela dintre concurențĭ, carele va dovedi, că se trage din familia fundatorului și anume din familia „Popŭ și Antona.“ Suplicanții la vre-unulŭ din ajutórele amintite sub B. 4—6 au sĕ presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată. *b)* Testimoniu scol. de celŭ puținŭ 4 clase elementare. *c)* Atestatŭ, că se află deja lucrândŭ la vre unŭ măestru séu corporațiune, și cu ce succesŭ.

Aspiranții la ajutórele de sub 5 și 6 vorŭ avé sĕ aștérnă în originalŭ séu în copiă legalisată și contractulŭ încheiatŭ cu măestrulŭ conformŭ §. 61. alŭ legei industriale (art. leg. XVII. 1884)

d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverință dela părințĭ séu tutorĭ, că suntŭ decișĭ a lăsa pe fiii séu pupilii lorŭ la învĕțătură până se vorŭ perfecționa pe deplinŭ.

Din ședința comitetului Associațiunei transilvane, pentru literatura română și cultura poporului românŭ ținuta la

Sibiiu, în 1 Ianuarie 1887. 3—3

Iacobŭ Bologa, v.-președinte. **Dr. I. Crișianŭ**, secretarŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.09
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	--
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	-
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ